

BIBLIA PISARZY

CZĘŚĆ I
STARY TESTAMENT

TOM 4
PSAŁTERZ PISARZY

OPRACOWAŁ
ks. Marek Starowieyski

REDAKCJA NAUKOWA
Maria Urbańska-Bożek

Kęty 2024
WYDAWNICTWO
MAREK DEREWIECKI

FUNDAMENTA, Studia z historii filozofii, t. CXV
Seria pod redakcją Mikołaja Olszewskiego, Zbigniewa Nerczuka i Antoniego Szweda

© 2024 by ks. Marek Starowieyski
The license for this edition belongs to the Wydawnictwo Marek Derewiecki. All rights reserved

Księga Mądrości by Czesław Miłosz. Copyright © 1969, Księga Psalmów by Czesław Miłosz. Copyright © 1979 (1981), Księga pięciu megilot by Czesław Miłosz. Copyright © 1982 (1984), Lektury by Czesław Miłosz. Copyright © 2011 used by permission of The Wylie Agency (UK) Limited

© 2023 by spadkobierczyni Władysława Broniewskiego

© 2023 by spadkobierca Kazimierzy Iłhakowiczówny

© 2023 by spadkobierczyni Joanny Kulmowej

© 2023 by Ewa Skarżyńska

© 2023 by spadkobiercy Leopolda Staffa

Utworki Juliana Tuwima © Fundacja im. Juliana Tuwima i Ireny Tuwim, Warszawa 2006.

Dochody Fundacji Juliana Tuwima i Ireny Tuwim pochodzą jedynie z honorariów z tytułu praw autorskich do dzieł jej Patronów i przeznaczone są w całości na pomoc dzieciom z niepełnosprawnościami i na popularyzację twórczości obojga Autorów. www.Tuwim.org
Twórczość Wisławy Szymborskiej © Fundacja Wisławy Szymborskiej

Wydanie pierwsze

Recenzent: prof. dr hab. Edward Jakiel

Redakcja naukowa: Maria Urbańska-Bożek

Redakcja literacka i korekta: Maria Urbańska-Bożek

Indeksy: Wojciech Stawiszyński

Projekt okładki i łamanie: Łukasz Derewiecki

Wydawca niniejszej antologii podjął wszelkie starania w celu dotarcia do autorów lub ich spadkobierców, zmierzające do uregulowania formalności, związanych z uzyskaniem praw autorskich do publikacji utworów zamieszczonych w książce. Osoby uprawnione, do których nie udało nam się dotrzeć, proszone są o skontaktowanie się w celu wypłaty honorarium autorskiego, zgodnie z art. 27 & 2 Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Publikacja dofinansowana przez Akademię Katolicką w Warszawie – Collegium Joanneum.

Na okładce wykorzystano grafikę Jamesa Tissota, *Dawid tańczący przed Arką*.

ISBN 978-83-66941-87-8

Wydawnictwo Marek Derewiecki

ul. Szkotnia 29a, 32-650 Kęty

tel./fax 33/8454149, 603931607

e-mail: wydawnictwo@derewiecki.pl

Księgarnia: www.derewiecki.pl

Dystrybucja: tel. 502637305

BIBLIA PISARZY

CZĘŚĆ I
STARY TESTAMENT

TOM 4
PSAŁTERZ PISARZY

TRYLOGIA BIBLIJNA

1. ks. Marek Starowieyski, *Tradycje biblijne. Biblia w kulturze europejskiej*, wyd. 3, Petrus, Kraków 2019.
 2. *Z drugiej strony Biblii. Antologia noweli biblijnej*, oprac. ks. Marek Starowieyski, św. Wojciech, Poznań 2017.
 3. ks. Marek Starowieyski, *Biblia pisarzy*, część I:
Stary Testament
 - tom 1: *Biblio, Ojczyzno moja. Na początku...*
 - tom 2: *Do Ziemi Obiecanej. W Ziemi Obiecanej*
 - tom 3: *Prorocy, poeci i mędracy*
 - tom 4: *Psalterz pisarzy*
- ks. Marek Starowieyski, *Biblia pisarzy*, część II:
Nowy Testament

*Skróty*¹

- Bąk – Wojciech Bąk, *Psalmy Dawidowe oraz Pieśni Breviarza Rzymskiego*, Warszawa 1979.
- BT – *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych. Biblia Tysiąclecia*, Poznań–Warszawa 1980.
- BN – Biblioteka Narodowa
- Borowski – Władysław Borowski, *Psalmy*, Kraków 1983.
- Brandstaetter – Roman Brandstaetter, *Psalterz*, Kraków 2010.
- Bujnicki – Kazimierz Bujnicki, *Psalterz Dawidowy*, Toruń 1878.
- Drozdowski – Bohdan Drozdowski, *Psalmy Króla Dawida*, Warszawa 2008.
- Kamieńska – Anna Kamieńska, *Do źródeł. Psalmy i inne przekłady poetyckie*, Poznań 1988.
- Karpiński – Franciszek Karpiński, *Psalterz*, Warszawa 2011.
- Kochanowski – Jan Kochanowski, *Psalterz Dawidów*, Kraków 1997.
- Księga Psalmów* – ks. Konrad Markłowski, o. Michał Stolarczyk CP, *Księga Psalmów*, Poznań 2012.

¹ Po wyczerpujący opis bibliograficzny odsyłamy do Bibliografii niniejszego tomu, s. 454 n.

- Milejewski – Paweł Milejewski, *Psalmy Dawidowe*, Lublin 2014.
- Miłosz – Czesław Miłosz, *Księga Psalmów*, Paris 1979.
- Muza łacińska* – *Muza łacińska. Antologia poezji wczesnochrześcijańskiej i średniowiecznej*, oprac. ks. Marek Starowieyski, Wrocław 2007.
- Schramm – Stanisław Schramm, *Psalmy*, Łomża 2008.
- Siedlecki – ks. Jan Siedlecki, *Śpiewnik kościelny*, Kraków 1987.
- Skarżyńska – Ewa Skarżyńska, *Biblijna Księga Psalmów dla dzieci*, Warszawa 2015.
- Skwarnicki – Marek Skwarnicki, *Psalterz*, Kalwaria 1990.
- Stabińska – Jadwiga Stabińska OSB Ap, *Psalterz poetycki*, Kraków 1986.
- Staff – Leopold Staff, *Księga Psalmów*, Toruń 1994.
- Śpiewacy Getta* – Jan Dołęga Szczepański, *Śpiewacy Getta*, Warszawa 1986.
- Wlg – Wulgata

Przedmowa

Część pierwszą *Biblii pisarzy* komentującą Stary Testament kończymy tomem poświęconym psalmom przekładanym i czytanim przez różnych pisarzy.

Jest to logiczne. Po omówieniu dziejów Izraela od początku do czasów machabejskich oraz mów proroków, dzieł mądrości i poezji hebrajskiej oraz ich wyrazu w literaturze, pozostaje jeszcze to, co jest istotą każdej religii – modlitwa. Modlitwę Starego Przymierza wyrażają głównie Psalmi.

Nie jest tak, by w innych księgach Starego Testamentu nie było modlitwy. Była. Modlili się patriarchowie, modlili się mędrzy, modlili się prorocy. Ale modlili się, że tak się wyrażę, okazjonalnie, wypełniając swoje obowiązki: dziękowali Bogu, prosili Boga, przepraszaali Boga, błagali Boga, wielbili Boga, ale w związku z innymi wykonywanymi przez siebie pracami. I te pieśni bywają bardzo piękne i podobnie jak psalmy zostały wprowadzone do modlitw Kościoła, nie tylko do brewiarza, ale i liturgii mszalnej. Jednakże nie stanowiły one istoty Księgi.

Inaczej ma się rzecz z Księgą Psalmów: jest to księga modlitwy i jedynie modlitwy. Czasami tylko jakaś modlitwa-psalm opatrzona jest wzmianką, że towarzyszyła takiej a takiej okoliczności, że odmówił ją ten a ten i była śpiewana na tę czy inną melodię. Ale to wszystko, i nie zawsze wiadomo, czy są to informacje autentyczne, choć niewątpliwie pochodzą ze starożytności. Reszta psalmów to modlitwa, czysta modlitwa.

Psalmi odegrały szczególną rolę w życiu Izraela, będąc codzienną modlitwą. Podobną rolę pełniły w chrześcijaństwie, stając się elementem codziennej modlitwy Kościoła zarówno w *Liturgii godzin* (*Brewiarzu*), jak i liturgii mszalnej a czasami nawet pieśni kościelnych, stąd też są obecne w świadomości zarówno zwykłych Żydów, jak i zwykłych chrześcijan. Stały się one również częścią pobożności, stanowią podstawę wielu polskich pieśni kościelnych, na przykład pieśń *Kto się w opiekę* jest Psalmem 91. w przekładzie Jana Kochanowskiego. Również sama nazwa „psalm” została przyjęta dla oznaczenia wielu utworów takich jak na przykład *Psalmy przyszłości* Zygmunta Krasińskiego. W literaturze polskiej i światowej

(por. Dodatek I i II do Wstępu) mamy przykłady wielu innych takich „psalmów”, mających niewiele wspólnego z właściwymi Psalmami. We wszystkich językach istnieją ich liczne przekłady, często tworzone przez największych poetów. W literaturze polskiej, na przykład, przez Jana Kochanowskiego (ze wspaniałą muzyką Mikołaja Gomółki), Franciszka Karpińskiego, Leopolda Staffa czy Czesława Miłosza. Dodajmy niezliczoną liczbę utworów muzycznych mających za podstawę Psalmi (na przykład *Symfonia Psalmów* Igora Strawieńskiego). Także same Psalmi są arcydziełem literatury nie tylko hebrajskiej, ale i światowej. Stanowią więc one dzieło unikatowe w kulturze europejskiej – Anna Świderkówna nazywa je słusznie *modlitwą wieków* – stąd też zasługują na szczególną uwagę.

Nazwa hebrajska Psalmów nie odpowiada treściowo nazwie łacińskiej. Hebrajskie *Tehilim* znaczy ‘Pieśni pochwalne’, ‘hymny’, natomiast greckie *Psalmoi*, łacińskie *Psalmi* oznacza ‘utwór na instrumenty strunowe’, pieśń przy wtórze takowych instrumentów. Często używaną w łacinie nazwę *Psalterium Davidicum*, przejętą z greckiego, dał na przykład Kochanowski swojemu tłumaczeniu: *Psalterz Dawidowy*. Te psalmi były śpiewane przy wtórze muzyki i akompaniamencie instrumentów muzycznych, bywały połączone z tańcem (2 Sm 6, 13nn), z czym dzisiaj spotkać możemy się na przykład w liturgii etiopskiej.

W Starym Testamencie odnotowujemy liczbę 150 psalmów (w Septuagincie – 151), co nie odpowiada rzeczywistości, ponieważ w zbiorze biblijnym mamy kilka dubletów (na przykład Ps 52 = 13; Ps 60 = druga część Ps 39 itd.). Istnieją ponadto apokryficzne psalmi, np. Psalmi Salomona czy Psalmi syryjskie¹.

Szczególnie kłopotliwa jest sprawa numeracji psalmów, ponieważ numeracja grecko-łacińska nie zawsze jest zgodna z numeracją hebrajską, jako że niektóre psalmi są łączone, a inne dzielone.

W tej sytuacji najbezpieczniej jest cytować Psalmi w numeracji podanej przez Biblię Tysiąclecia, to jest obydwie numery, a szukając jakiegoś cytatu, dobrze jest się upewnić – wobec dużego prawdopodobieństwa popełnienia błędu – czy numer jest numerem psalmu greckiego czy hebrajskiego.

Psalmi podzielone są na pięć ksiąg. Większość psalmów posiada tytuł – 35 ich nie posiada. Tytuły są nieautentyczne, niemniej należą do

¹ Zob. ich polski przekład w: *Apokryfy Starego Testamentu*, oprac. i wstępy ks. R. Ruinkiewicz SDB, Kraków 2001, s. 109–128, 133–138.

bardzo starej tradycji. W tytule zawiera się zazwyczaj imię autora danego psalmu, rodzaj literacki (pieśń, pieśń dydaktyczna itp.), melodia lub sposób wykonania (na przykład z towarzyszeniem fletu, na głos wysoki itp., przy czym melodii oczywiście nie da się zrekonstruować) oraz inne informacje.

W tekście znajduje się tajemnicze słowo *sela*, które nie bardzo można rozszyfrować.

Autorstwo psalmów przypisuje się królowi Dawidowi, choć jest on autorem tylko części z nich (z Dawidem związanych jest około 73, niektóre są mu dedykowane). Innymi autorami są Koraici – lewici pochodzący od Korego, Asaf, śpiewak z czasów Dawida i inni autorzy.

Psalmy są bardzo różnorodne i mają bogatą tematykę: wielbiące Boga – opisujące Jego piękno i chwalcące wielkość i piękno Jego Prawa oraz błagające o spełnienie prośby; w innych autor wyprasza przebaczenie winy, obronę lub po prostu wyniszczenie nieprzyjaciół oraz psalmy zawierające mądrość życiową. Istnieje szereg podziałów psalmów na grupy, jednak kryterium tej klasyfikacji jest niewyraźne²:

1. Hymny pochwalne wielbiące Boga we wszechświecie i w historii narodu wybranego; mogą one stanowić modlitwę prywatną bądź być przeznaczone do liturgii.

2. Psalmy królewskie, związane są z królem, a więc mogą zawierać życzenia dla króla, modlitwy za niego lub stanowić pieśni na jego zaślubiny. Ze względu na łączność króla z Mesjaszem, i królestwa Dawidowego z królestwem mesjańskim, mamy w nich pochwały Mesjasza i jego królestwa. Za psalmy mesjańskie tradycja żydowska uważała Ps 2, 72 (71) i 110 (109); do tej liczby czasami dodaje się Ps 22 (21). Inne psalmy mogą być uważane za mesjańskie w sensie przystosowanym.

3. Psalmy o Syjonie, pozostające w łączności z poprzednią grupą, wielbiąc stolicę królestwa izraelskiego, wielbią Jahwe rządzącego Izraelem.

4. Psalmy błagalne, czyli lamentacje indywidualne i zbiorowe, przedstawiają dramatyczną sytuację i błagają o zmiłowanie. Lamentacje zbiorowe rozwinęły się już u Sumerów.

5. Z tymi łączy się ściśle grupa psalmów zawierająca lamentacje, ale podkreślająca głęboką ufność Bogu.

² Por. *Podręczna encyklopedia biblijna*, pod red. E. Dąbrowskiego, t. 2, Poznań 1960, s. 375 n.

6. Psalmi mądrościowe: wyrażają pochwałę mądrości Prawa, skupiają się na cierpieniu sprawiedliwego, traktują o prawdziwym szczęściu oraz doświadczaniu dobrych w świetle życia pozagrobowego.

7. Wielką grupę psalmów tworzą utwory dziękczynne: podziękowania osoby prywatnej czy całego narodu izraelskiego.

Szczególną rolę odgrywają tak zwane psalmy gradualne (stopni), powstałe po niewoli babilońskiej, mówiące o wstępowaniu do Jerozolimy, do świątyni.

W psalmach wyraźnie uwypuklono element mesjański: mówią o nadejściu Mesjasza z królewskiego rodu Dawidowego. Jest w nich mowa o szczególnej opiece Jahwe nad domem Dawida. Żydzi uznają tylko trzy psalmy mesjańskie, chrześcijanie więcej, jako że do psalmów odwoływał się sam Jezus i często nawiązuje do nich Ewangelia i inne pisma Nowego Testamentu, które widzą w ich słowach zapowiedź przyjścia Jezusa.

Psalmy oddają w sposób doskonały całą skalę ludzkich przeżyć: radości, gniewu, przygnębienia, depresji i wdzięczności, których podobnie jak ludzie tamtych czasów doznajemy i my, stąd ich uniwersalność, stąd też utożsamiamy się z ich autorami i dlatego cieszą się one niezmiennym powodzeniem.

Są to utwory głęboko religijne: wszystkie uczucia odnoszą się i łączą z Bogiem, jako Stwórcą całego świata, dawcą dobra, którego ludzie wielbią za piękno i dobroć i przepraszają za grzech. Psalmi są zwierciadłem pobożności Izraela i zawierają szeroką gamę problemów teologicznych.

Niniejszy *Psalterz pisarzy* stara się pokazać życie psalmów w kulturze religijnej. Podajemy tu tłumaczenia czy parafrazy wszystkich 150 psalmów. Rdzeń stanowią ich wielkie przekłady kompletne: Jana Kochanowskiego, Franciszka Karpińskiego, Kazimierza Bujnickiego, Leopolda Staffa, Czesława Miłosza, Stanisława Schramma, Marka Skwarnickiego; Anna Kamińska, świetna translatorka, dała przekład, niestety, tylko kilkudziesięciu psalmów. Zasadniczo nie podajemy przekładów zawartych w różnych tłumaczeniach Biblii, tylko te spoza niej. Przedstawiamy więc bardzo różnorodne gatunki tekstów. Po pierwsze, jeśli chodzi o translacje, przytaczamy psalmy tłumaczone z języka hebrajskiego oraz te w przekładzie z łaciny. Po drugie, są to przekłady poetyckie tak wierszowane (tłumaczenie Kochanowskiego oraz – opierający się na jego translacji – przekład Karpińskiego) jak i nie wierszowane, pisane typową prozą naukową. Poezja psalmów bywa wywindowana na bardzo wysoki poziom, jak u Kochanowskiego, lub sprowadzona zostaje do

nieskomplikowanych wierszowanych strof, niezwykle uroczych w swej prostocie, jak u Schramma. Pośród psalmów poetyckich szczególną rolę odgrywają pieśni kościelne, jak na przykład używane w niesporach psalmy Karpińskiego czy inne. W ostatnim czasie kilku poetów i muzyków przystosowało psalmy do nowej liturgii, tworząc z nich pieśni z refrenem, chętnie śpiewane w kościołach. Wiele z psalmów było parafrazowane, skracane i przedłużane, jak np. liczne utwory związane z *Super flumina*. I w końcu, wyróżnimy wiele utworów nawiązujących do tematyki lub nawet poszczególnych wierszy psalmów, na przykład utwory Władysława Broniewskiego (odnoszą się do II wojny światowej) czy Ćwana Franko (do jego uwięzień), czy przejmujące wiersze Jana Dołęgi-Szczepeńskiego opisujące postaci warszawskiego getta. Jednym z ciekawych sposobów widzenia psalmów są wiersze Ewy Skarżyńskiej z jej *Biblijnej Księgi Psalmów dla dzieci*, pokazujące w ten sposób uniwersalizm tej Księgi, choć mam obawę, że obecność owych „dziecinnych” wierszy może zdziwić a nawet oburzyć poważnych czytelników.

Kwestia objaśnień jest niezwykle trudna. Psalmi są wręcz naszpikowane odniesieniami do wydarzeń Starego Testamentu, trudno więc wyjaśnić wszystkie imiona i nazwy. Odnosimy się tylko do niektórych, bardziej charakterystycznych.

Część pierwszą niniejszego tomu rozpoczynamy „Wstępem”, jakim opatrzył *Psalmy Dawidowe* ich tłumacz Wojciech Bąk. Można się z nim zgadzać lub nie, ale z pewnością daje nam ciekawą interpretację postaci Dawida oraz jego psalmów. Tekst „Wstępu” uległ drobnym adiustacjom. Dodajmy, że w tej części, stanowiącej swoiste wprowadzenie do psalmów, spotkamy jeszcze uwagi dwóch innych ich tłumaczy: Romana Brandstætera oraz Marka Skwarnickiego.

Obok komentarzy wyżej wymienionych tłumaczy podajemy kilka opinii o psalmach poetów takich jak Alphonse Lamartine czy Kazimierz Brodziński, publicystów (Tadeusz Żychiewicz), a także fragment Konstytucji apostolskiej o Biblii papieża Piusa X. W niniejszym tomie nie mówimy o Dawidzie jako postaci historycznej (co będzie przedmiotem naszej uwagi w tomie 2.), lecz jako o poecie.

I w końcu poruszymy problem samego tytułu „psalm”, używanego i nadużywanego przez różnych pisarzy: dobrze, jeśli tytułują nim dzieła religijne z najwyższej półki, jak *Psalmy przeszłości* Krasińskiego czy inne utwory religijne. Dość niezrozumiałe jest natomiast nadawanie tytułu „psalm” utworom niereligijnym jak „Psalm o łajnie” czy podobne. Co

gorsza czynią to wybitni poeci. Czy przypadkiem nie naruszono tu pewnych obowiązujących standardów kultury i dobrego smaku?

Istnieje ponad trzydzieści polskich pełnych, całościowych przekładów psalmów, nie wszystkie, szczególnie starsze, są dziś powszechnie czytelne. Psalmi zamieszczone w niniejszym tomie bywają tłumaczone z hebrajskiego (Brandstaetter, Miłosz, Kamieńska, Aszkenazy) lub z łaciny, spośród nich wyjątkowo piękny przekład należy do Leopolda Staffa. Psalmi w starszych wydaniach Biblii były przekładane z języka łacińskiego, we wszystkich nowszych – z hebrajskiego oryginału.

Istnieje ponadto duża liczba psalmów tłumaczonych pojedynczo, zamieszczonych w kontekście jakiegoś utworu, jak na przykład piękny przekład Psalmu 137. w *Kwiatach polskich* Juliana Tuwima oraz pojedyncze psalmy czy grupy psalmów u różnych i to bardzo różnych poetów jak u Leo Belmonta, Aleksandra Wata czy Wiktora Gomulickiego. Staraliśmy się wybrać, naszym zdaniem, szczególnie wartościowe przekłady: czasami jeden, niekiedy dwa, w dwóch wypadkach kilka (*Super flumina, Miserere*). Istnieją ponadto liczne wiersze nawiązujące tematyką do konkretnego psalmu, jak na przykład czterowiersz Hugo Kołłątaja na temat brzozy babilońskiej. Do takich należą również przejmujące psalmy Jana Dołęgi-Szczepańskiego zamieszczone w tomiku *Śpiewacy Getta* czy głęboko polityczne utwory z *Psalmidii polskiej* Wespazjana Kochowskiego. Nie pominąłem również pieśni psalmicznych, funkcjonujących do dzisiaj w naszej pobożności (*Kto się w opiekę*), ale też i nowsze parafrazy psalmów na przykład Siostry Imeldy. Układ tomu jest więc subiektywny i być może spotka się z krytyką lub zachęci innych do stworzenia lepszego wyboru.

Psalmy podajemy w podwójnej numeracji: współczesnej (hebrajskiej) i dawnej (z *Septuaginty*). Autorzy zmian numeracji psalmów wprowadzili duży bałagan do kultury europejskiej, podobnie jak miało to miejsce w przypadku zmiany kalendarza z juliańskiego na gregoriański: niestety, intelektualiści oraz uczeni (tu bibliści i liturgiści) nie zawsze rozumieją i wiedzą, co robią, szczególnie, jeśli to wykracza poza ich wąską specjalność, a już zupełnie nie rozumieją otaczającej ich kultury.

Każdy psalm jest poprzedzony pierwszymi słowami jego wersji łacińskiej niezależnie od tego, czy autor go używa, czy nie. Tytuły psalmów zaczerpnęliśmy z Biblii Tysiąclecia, jeśli zaś autor nadaje utworowi swój własny tytuł, podajemy go w przypisie. W przypisach większość odniesień bibliograficznych zapisujemy skrótami, których wykaz poprzedza zawartość niniejszego tomu.

Zasadniczo tom dzieli się na dwie części: wstępną, stanowiącą wprowadzenie do psalmów oraz główną, czyli same przekłady i teksty o psalmach.

Na temat tradycji kulturowej psalmów odsyłamy do naszych *Tradycji biblijnych*, Kraków 2019, s. 232–241.

ks. Marek Starowieyski

SPIS TREŚCI

Skróty	5
ks. M. Starowieyski, <i>Przedmowa</i>	7
Wojciech Bąk, <i>Dawid i jego psalmy w oczach ich tłumacza – poety</i>	15

PISARZE O PSALMACH

Papież Pius X, <i>Głos Psalmów</i>	55
Roman Brandstaetter, <i>O tłumaczeniu „Psalmów”</i>	56
Marek Skwarnicki, <i>Jak powstawał przekład Psalmów dziś używanych w polskiej liturgii</i>	58
Tadeusz Żychiewicz, <i>Twarz Dawida</i>	61
Alphone Marie Louis de Lamartine, <i>Pochwała Dawida</i>	62
R. Lowth, <i>Z wykładów świętej poezji hebrajskiej</i>	63
Perec Nowomiast, <i>Psalmista</i>	65
Kazimierz Brodziński, <i>Dawid</i>	66

INNE UŻYCIE TERMINU „PSALM”

1. „PSALMY” O TEMATYCE RELIGIJNO-MODLITEWNEJ	69
Zygmunt Krasiński, <i>Psalmy przyszłości</i>	69
<i>Z Psalmu Wiary</i>	69
<i>Z Psalmu Nadziei</i>	70
<i>Z Psalmu Miłości</i>	71
Szłomo Jehoasz, <i>Psalm</i>	72

ks. Karol Wojtyła, <i>Pieśń poranna</i>	73
Maria Konopnicka, <i>Psalterz dziecka</i>	73
Girolamo Savonarola, <i>Psalms brata Hieronima, proroka z Ferrary, dominikanina</i>	74
Paul Verlaine, <i>Psalmy: I</i>	76
Paul Verlaine, <i>Psalmy: II</i>	77
Maciej Szarek, <i>Psalms narodu polskiego</i>	78
Milan Füst, <i>Psalms</i>	80
Tadeusz Chabrowski, <i>Psalms</i>	80
ks. Franciszek Kamecki, <i>Psalms do św. Franciszka z Asyżu</i>	81
Roman Brandstaetter, <i>Psalms bezsilności</i>	82
Joanna Kulmowa, <i>Psalms mistyczny</i>	83
Joanna Kulmowa, <i>Psalms ptasi</i>	84
Siostra Nulla, <i>Psalms o Mastce Boskiej – Łask Pośrednicze</i>	85
Stefan Witwicki, <i>Modlitwy</i>	88
2. PSALMY BEZ TREŚCI RELIGIJNYCH	90
Paul Celan, <i>Psalms</i>	90
Tadeusz Nowak, <i>Psalms o śmiechu</i>	91
Teresa Ferenc, <i>Psalms ognia i wody</i>	92
PSALMY	
Psalm 1: DWIE DROGI ŻYCIA – Czesław Miłosz, <i>Psalms 1</i>	95
Kazimierz Bujnicki, <i>Psalms 1</i>	96
Anna Kamieńska, <i>Drzewo życia</i>	96
Didache, <i>Dwie drogi</i>	97
Ewa Skarżyńska, <i>Dwie drogi życia</i>	98
Psalm 2: MESJASZ KRÓLEM – Roman Brandstaetter, <i>Psalms 2</i>	99
Wespazjan Kochowski, <i>Psalms VII. Praktykom i konkurencjom na elekcyjach aplikowany</i>	100

Psalm 3: MODLITWA PRZEŚLADOWANEGO	
– Anna Kamieńska, <i>Psalm 3</i>	101
Wespazjan Kochowski, <i>Psalm XIV. Korona polska uwziętość na się nieprzyjaciół wylicza</i>	102
Anna Kamieńska, [<i>Ułożyłem się do snu i zasnąłem...</i>]	103
Psalm 4: MODLITWA I UPOMNIENIE – Jan Kochanowski, <i>Psalm 4</i>	104
Leopold Staff, <i>Psalm 4</i>	105
Ewa Skarżyńska, <i>Modlitwa wieczorna</i>	106
Psalm 5: MODLITWA PORANNA O UTRZYMANIE SIĘ NA DRODZE BOŻEJ – Roman Brandstaetter, <i>Psalm 5</i>	107
Psalm 6: BŁAGANIE O LITOŚĆ – Jan Kochanowski, <i>Psalm 6</i>	108
Anna Kamieńska, <i>Psalm 6</i>	109
Kazimierz Bujnicki, <i>Psalm 6</i>	110
Psalm 7: MODLITWA OCZERNIONEGO	
– Stanisław Schramm, <i>Psalm 7</i>	111
Ewa Skarżyńska, <i>Niesłusznie oskarżony</i>	113
Jan Dołęga-Szczepański, <i>Psalm 7</i>	113
Psalm 8: POCHWAŁA GODNOŚCI STWÓRCY I GODNOŚCI CZŁOWIEKA – Franciszek Karpiński, <i>Psalm 8</i>	115
Siostra Nulla, <i>Czymże jest człowiek</i>	116
Wespazjan Kochowski, <i>Psalm I. Wyznanie niepojętej wszechmocności Boskiej</i>	117
Psalm 9: DZIĘKCZYNIENIE – Biblia Tysiąclecia, <i>Psalm 9</i>	119
Psalm 10 (Włg: 9): MODLITWA O WYZWOLENIE	
– Biblia Tysiąclecia, <i>Psalm 10 (9)</i>	120
Psalm 11 (10): MODLITWA NIEWZRUSZONEJ UFNOŚCI	
– Stanisław Schramm, <i>Psalm 10 (11)</i>	122
Psalm 12 (11): WŚRÓD ZAKŁAMANEGO ŚWIATA	
– Anna Kamieńska, <i>Psalm 12</i>	123
Psalm 13 (12): W DŁUGOTRWAŁYM UCISKU	
– Roman Brandstaetter, <i>Psalm 13 (12)</i>	124
Kazimierz Wierzyński, <i>Z Księgi Psalmów</i>	125

Psalm 14 (13): POWSZECHNE ZEPSUCIE	
– Anna Kamińska, <i>Psalm 14</i>	126
św. Bonawentura, <i>Pieśń po Psalmie 13</i>	126
Psalm 15 (14): KTO GODZIEN STANAĆ PRZED BOGIEM	
– Franciszek Karpiński, <i>Psalm 14</i>	127
Ernesto Cardenal, <i>Psalm 15 (14)</i>	128
Ewa Skarżyńska, <i>Wspinaczka</i>	129
Psalm 16 (15): BÓG NAJWYŻSZYM DOBREM W ŻYCIU I PO ŚMIERCI	
– Roman Brandstaetter, <i>Psalm 16 (15)</i>	130
Psalm 17 (16): BŁAGANIE O WYZWOLENIE OD WROGÓW	
– Marek Skwarnicki, <i>Psalm 17 (16)</i>	131
Psalm 18 (17): KRÓL DZIĘKI CZYNI ZA ZWYCIĘSTWO	
– Leopold Staff, <i>Psalm 17</i>	133
Jan Dołęga-Szczepański, <i>Psalm 18</i>	136
Psalm 19 (18): CHWAŁA BOGA W PRZYRODZIE I PRAWIE	
– Marek Skwarnicki, <i>Psalm 19 (18)</i>	137
Mikołaj Sęp-Szarzyński, <i>Pieśń I na Psalm Dawidów XIX</i>	139
Psalm 20 (19): MODLITWA O OCALENIE KRÓLA	
– Czesław Miłosz, <i>Psalm 20</i>	141
Psalm 21 (20): DZIĘKCZYNIENIE I MODLITWA ZA KRÓLA	
– Franciszek Karpiński, <i>Psalm 20</i>	142
Wespazjan Kochowski, <i>Na wyjeźnem pod Wiedeń...</i>	144
Psalm 22 (21): MEKA MESJASZA I JEJ OWOCE	
– Leopold Staff, <i>Psalm 21</i>	145
ks. Bronisław Maryański, <i>Modlitwa Judyty</i>	148
Wojciech Bąk, <i>Dawid Prorok</i>	148
Jan Dołęga-Szczepański, <i>Psalm 22</i>	149
Psalm 23 (22): BÓG PASTERZEM I GOŚCINNYM GOSPODARZEM	
– Jadwiga Stabińska, <i>Psalm 23 (22)</i>	150
Wespazjan Kochowski, <i>Wszystko z nieba</i>	151
Siostra Imelda, <i>O Panie, Tyś moim Pasterzem</i>	153

Psalm 24 (23): PAN UROCZYŚCIE WKRACZA DO ŚWIĄTYNI	
– Fryderyk T. Aszkenazy, <i>Psalm 24 (23)</i>	154
św. Bonawentura, <i>Pieśń po Psalmie 23</i>	155
Psalm 25 (24): UFNOŚĆ POŚRÓD NIEBEZPIECZEŃSTW	
– ks. Władysław Borowski, <i>Psalm 25 (24)</i>	155
ks. Stanisław Ziemiański, <i>Do Ciebie wznoszę serce me</i>	157
Psalm 26 (25): WOŁANIE O BOŻĄ SPRAWIEDLIWOŚĆ	
– Bohdan Drozdowski, <i>Psalm 26</i>	158
Psalm 27 (26): PAN MOJĄ ŚWIATŁOŚCIĄ	
– Roman Brandstaetter, <i>Psalm 27 (26)</i>	159
ks. Stanisław Ziemiański, <i>Serce me do Ciebie wznoszę</i>	161
Psalm 28 (27): BŁAGANIE I DZIĘKCZYNIENIE	
– Anna Kamieńska, <i>Psalm 28</i>	161
Kazimierz Wierzyński, <i>Z księgi Psalmów</i>	162
Florus z Lyonu, <i>Epigraf do Psalmu XXVII</i>	163
Psalm 29 (28): MAJESTAT BOGA WŚRÓD BURZY	
– Jan Kochanowski, <i>Psalm 29</i>	165
Joanna Kulmowa, <i>Psalm XXIX</i>	166
Psalm 30 (29): PODZIĘKA ZA WYBAWIENIE OD ŚMIERCI	
– Jan Kochanowski, <i>Psalm 30</i>	167
Psalm 31 (30): BŁAGANIE W UCISKU I DZIĘKCZYNIENIE	
– Leopold Staff, <i>Psalm 30</i>	169
Psalm 32 (31): SZCZĘŚCIE PŁYNĄCE Z ODKUPIENIA WIN	
– Kazimierz Bujnicki, <i>Psalm 31</i>	171
Psalm 33 (32): BÓG WŁADCĄ ŚWIATA	
– Anna Kamieńska, <i>Psalm 33</i>	173
Psalm 34 (33): BOJAŻŃ BOŻA ŹRÓDŁEM BŁOGOSŁAWIEŃSTWA	
– Marek Skwarnicki, <i>Psalm 34 (33)</i>	174
ks. Stanisław Ziemiański, <i>Skosztujcie i zobaczcie</i>	176
Psalm 35 (34): WOŁANIE O POMOC PRZECIW NIEWDZIĘCZNIKOM	
– ks. Konrad Markłowski, o. Michał Stolarczyk, <i>Psalm 35 (34)</i>	177

Psalms 36 (35): O PRZEWROTNOŚCI CZŁOWIEKA I O BOŻEJ OPATRZNOŚCI – ks. Władysław Borowski, <i>Psalm 36 (35)</i>	179
Psalms 37 (36): LOS ZŁYCH I DOBRYCH – Leopold Staff, <i>Psalm 36</i>	181
Psalms 38 (37): BŁAGANIE NIESZCZĘŚLIWEGO GRZESZNIKA – Roman Brandstaetter, <i>Psalm 38 (37)</i>	184
Psalms 39 (38): JĘK CIĘŻKO UTRAPIONEGO – Wojciech Bąk, <i>Psalm 38</i>	186
Psalms 40 (39): DZIĘKCZYNIENIE I PROŚBA UDRĘCZONEGO – Stanisław Schramm, <i>Psalm 39 (40)</i>	187
Psalms 41 (40): W CIĘŻKIEJ CHOROBI – Roman Brandstaetter, <i>Psalm 41 (40)</i>	190
Psalms 42 (41): TĘSKNOTA ZA BOGIEM I ŚWIĄTYNIĄ WYRAŻONA PROŚBĄ O POWRÓT DO NIEJ – Józef Jankowski, <i>Psalm 42</i>	192
Beda Wielebny, <i>Rozmowa z samym sobą o Psalmie XLI</i>	193
Julian Tuwim, [<i>Jak jeleń krzyczy do strumienia</i>]	195
Ewa Skarżyńska, <i>Ty jeden</i>	196
Psalms 43 (42) – Jan Kochanowski, <i>Psalm 43</i>	197
Psalms 44 (43): BŁAGANIE ODRZUCONEGO CHWILOWO IZRAELA – Czesław Miłosz, <i>Psalm 44</i>	198
Psalms 45 (44): WESELNA PIEŚŃ DLA POMAZAŃCA BOŻEGO – Franciszek Karpiński, <i>Psalm 44</i>	200
Psalms 46 (45): BÓG NASZĄ POMOCĄ – Anna Kamińska, <i>Psalm 46</i>	202
Psalms 47 (46): BÓG NA TRONIE KRÓLEWSKIM – Jan Kochanowski, <i>Psalm 47</i>	203
Disoftei, <i>Psalm Dawidowy 46</i>	204
Jan Dołęga-Szczepański, <i>Psalm 47</i>	205
Psalms 48 (47): JEROZOLIMA WYZWOLONA WIELBI BOGA – ks. Władysław Borowski, <i>Psalm 48 (47)</i>	207
Psalms 49 (48): ZAGADKA POWODZENIA BEZBOŻNYCH – Roman Brandstaetter, <i>Psalm 49 (48)</i>	209

Psalm 50 (49): O PRAWDZIWEJ CZCI BOGA – Wojciech Bąk, <i>Psalm 49</i>	211
Psalm 51 (50): WEZWANIE I PROŚBA POKUTNIKA – Franciszek Karpiński, <i>Psalm 50</i>	213
Wojciech Wencel, <i>Psalm 51 (50): styczeń 1997</i>	215
Antoni Odyniec, <i>Miserere w Kaplicy Sykstyńskiej</i>	216
kard. Stanisław Hozjusz, <i>Parafraza Psalmu 50 wierszem napisana</i>	216
św. Bonawentura, <i>Pieśń po Psalmie LI</i>	218
Psalm 52 (51): PRZECIW OSZCZERCY – Jan Kochanowski, <i>Psalm 52</i>	218
Psalm 53 (52): POWSZECHNE ZEPSUCIE – Bohdan Drozdowski, <i>Psalm 53</i>	220
Psalm 54 (53): WYBAW MNIE, BOŻE! – Anna Kamińska, <i>Psalm 54</i> ...	221
Psalm 55 (54): SKARGA NA WROGÓW – Kazimierz Bujnicki, <i>Psalm 55 (54)</i>	222
Psalm 56 (55): UCIŚNIONY UFA BOGU – ks. Władysław Borowski, <i>Psalm 56 (55)</i>	224
Mikołaj Sęp-Szarzyński, <i>Pieśń III. Psalmu LVI paraphrasis. Lament Kościoła Powszechnego</i>	226
Psalm 57 (56): W CIENIU BOŻYCH SKRZYDEŁ – Wiktor Gomulicki, <i>Psalm 56</i>	228
Psalm 58 (57): NIESPRAWIEDLIWI SĘDZIOWIE – ks. Konrad Markłowski, o. Michał Stolarczyk, <i>Psalm 58 (57)</i>	230
Psalm 59 (58): PRZECIW KRWIOŻERCZYM WROGOM – Stanisław Schramm, <i>Psalm 58 (59)</i>	231
Psalm 60 (59): MODLITWA PO KLĘSCE – ks. Władysław Borowski, <i>Psalm 60 (59)</i>	233
Psalm 61 (60): MODLITWA WYGNAŃCA – Anna Kamińska, <i>Psalm 61</i>	234
Psalm 62 (61): BÓG JEDYNĄ NADZIEJĄ – Marek Skwarnicki, <i>Psalm 62 (61)</i>	235
Jan Dołęga-Szczepański, <i>Palm 62</i>	237

Psalm 63 (62): TĘSKNOTA ZA BOGIEM I ŚWIĄTYNIĄ	
– Kazimierz Bujnicki, <i>Psalm 62</i>	237
Siostra Nulla, <i>Deus, Deus meus, ad te de luce vigilo</i>	238
Siostra Imelda, <i>Boże, jesteś moim Bogiem</i>	239
Ewa Skarżyńska, <i>Gdzie się ukryłeś</i>	240
Psalm 64 (63): BÓG SĄDZI PRZEŚLADOWCÓW	
– Leopold Staff, <i>Psalm 63</i>	241
Joanna Kulmowa, <i>Psalm LXIV</i>	242
Psalm 65 (64): DZIĘKCZYNIENIE ZA DOBRODZIEJSTWA	
– Anna Kamieńska, <i>Psalm 65</i>	243
Psalm 66 (65): PRZY OFIERZE DZIĘKCZYNNIEJ	
– Franciszek Karpiński, <i>Psalm 65</i>	244
Psalm 67 (66): O BŁOGOSŁAWIEŃSTWO NA TRUD APOSTOLSKI	
– Bohdan Drozdowski, <i>Psalm 67</i>	247
Siostra Imelda, <i>Boże, zmiłuj się nad nami</i>	247
Psalm 68 (67): TRIUMFALNY POCHÓD BOGA	
– ks. Władysław Borowski, <i>Psalm 68 (67)</i>	248
Psalm 69 (68): BŁAGANIE UCIŚNIONEGO	
– Czesław Miłosz, <i>Psalm 69</i>	253
Psalm 70 (69): BŁAGANIE O POMOC BOŻĄ	
– Kazimierz Bujnicki, <i>Psalm 69</i>	256
Mikołaj Sęp-Szarzyński, <i>Pieśń V. Na kształt Psalmu LXX</i>	257
Psalm 71 (70): PROŚBA O SZCZĘŚLIWĄ STAROŚĆ	
– Marek Skwarnicki, <i>Psalm 71 (70)</i>	258
Anna Kamieńska, <i>Psalm. Nie porzucaj nas w porze starości</i>	260
Psalm 72 (71): KRÓLESTWO MESJASZA	
– Roman Brandstaetter, <i>Psalm 72 (71)</i>	261
Psalm 73 (72): ZAGADKA POWODZENIA GRZESZNIKÓW	
– Leopold Staff, <i>Psalm 72</i>	263
Psalm 74 (73): NAD GRUZAMI ŚWIĄTYNI	
– Jan Kochanowski, <i>Psalm 74</i>	265
Psalm 75 (74): BÓG SĄDZI ŚWIAT – Wojciech Bąk, <i>Psalm 74</i>	267

Stanisław Schramm, <i>Psalm 74 (75)</i>	268
Psalm 76 (75): PIEŚŃ TRIUMFALNA	
– Bohdan Drozdowski, <i>Psalm 76</i>	269
Psalm 77 (76): ŚWIETNA PRZESZŁOŚĆ POCIECHĄ NIEDOLI	
– Wiktor Gomulicki, <i>Psalm 76</i>	270
Psalm 78 (77): DZIEJE NARODU SZKOŁĄ SŁUŻBY BOŻEJ	
– Roman Brandstaetter, <i>Psalm 78 (77)</i>	273
Psalm 79 (78): NAD GRUZAMI JEROZOLIMY	
– Leo Belmont, <i>Z Psalmów Dawida</i>	278
Psalm 80 (79): SPUSTOSZONA WINNICA PAŃSKA	
– Jan Kochanowski, <i>Psalm 80</i>	280
Psalm 81 (80): HYMN ŚWIĄTECZNY – Anna Kamieńska, <i>Psalm 81</i>	282
Psalm 82 (81): LOS NIEGODZIWYCH SĘDZIÓW	
– Franciszek Karpiński, <i>Psalm 81</i>	283
Psalm 83 (82): BOŻE, UPOKÓRZ SPRZYMIERZONYCH WROGÓW	
– Roman Brandstaetter, <i>Psalm 83 (82)</i>	284
Psalm 84 (83): SZCZĘŚCIE MIESZKAŃCA ŚWIĄTYNI	
– Wojciech Bąk, <i>Psalm 83</i>	286
Ewa Skarżyńska, <i>Na progu świątyni</i>	287
Psalm 85 (84): BLISKIE JEST NASZE ZBAWIENIE	
– Roman Brandstaetter, <i>Psalm 85 (84)</i>	288
Psalm 86 (85): O POMOC W PRZECIWNOCIACH	
– Leopold Staff, <i>Psalm 85</i>	289
Psalm 87 (86): SYJON MACIERZĄ WSZYSTKICH LUDÓW	
– Jan Kochanowski, <i>Psalm 87</i>	291
Wojciech Bąk, [<i>Psalmy opowiadały o Panu pokoleniu przeszłemu</i>]	292
Psalm 88 (87): W CIĘŻKIM DOŚWIADCZENIU	
– Wojciech Bąk, <i>Psalm 87</i>	292
Stanisław Podgórski, <i>Wchodząc w mrok</i>	294
Psalm 89 (88): WYNIESIENIE I UPADEK DOMU DAWIDA	
– Leopold Staff, <i>Psalm 88</i>	296

Psalm 90 (89): WIECZNY BÓG NADZIEJĄ CZŁOWIEKA	
– Wojciech Bąk, <i>Psalm 89</i>	299
– Cyprian Kamil Norwid, [<i>Modlitwa Mojżesza</i>]	301
Psalm 91 (90): O BOŻEJ OPIECE – Jan Kochanowski, <i>Psalm 91</i>	304
Psalm 92 (91): SPRAWIEDLIWE RZĄDY BOŻE	
– Marek Skwarnicki, <i>Psalm 92 (91)</i>	306
Psalm 93 (92): MAJESTAT STWÓRCY ŚWIATA	
– Jan Kochanowski, <i>Psalm 93</i>	307
Psalm 94 (93): WOŁANIE O SPRAWIEDLIWOŚĆ	
– Czesław Miłosz, <i>Psalm 94</i>	308
– Franciszek Dionizy Kniaźnin, <i>Psalm 93 (skrócony)</i>	310
Psalm 95 (94): WIELKIEMU BOGU CHWAŁA	
– Franciszek Karpiński, <i>Psalm 94</i>	311
Psalm 96 (95): «ŚPIEWAJCIE PANU PIEŚŃ NOWĄ»	
– Franciszek Dionizy Kniaźnin, <i>Naśladowanie Psalmu 96</i>	312
– Joanna Kulmowa, <i>Psalm XCVI</i>	313
Psalm 97 (96): BÓG KRÓLEM I SĘDZIĄ ŚWIATA	
– Stanisław Schramm, <i>Psalm 96 (97)</i>	314
Psalm 98 (97): CHWAŁA BOGU, ZBAWCY ŚWIATA	
– Marek Skwarnicki, <i>Psalm 98 (97)</i>	315
Psalm 99 (98): CHWALCIE NAJŚWIĘTSZEGO BOGA	
– Bohdan Drozdowski, <i>Psalm 99</i>	316
Psalm 100 (99): SŁUŻCIE PANU Z WESELEM	
– Jan Kochanowski, <i>Psalm 100</i>	317
Psalm 101 (100): WZOROWY WŁADCA – Anna Kamińska, <i>Psalm 101</i> ...	318
Psalm 102 (101): PROŚBY WYGNAŃCA – Anna Kamińska, <i>Psalm 102</i> ...	319
– Siostra Nulla [<i>Jak wróbel samotny</i>]	321
Psalm 103 (102): BŁOGOSŁAW, DUSZO MOJA, PANA	
– Kazimierz Bujnicki, <i>Psalm 102</i>	322
Psalm 104 (103): STWORZENIE WIELBI BOGA	
– Leopold Staff, <i>Psalm 103</i>	324

Psalm 105 (104): BÓG WIERNY PRZYMIERZU Z ABRAHAMEM – Czesław Miłosz, <i>Psalm 105</i>	326
Psalm 106 (105): NIEWDZIĘCZNOŚĆ LUDU WYBRANEGO – Marek Skwarnicki, <i>Psalm 106 (105)</i>	329
Psalm 107 (106): DZIĘKCZYNNY HYMN OCALONYCH – Leopold Staff, <i>Psalm 106</i>	332
Psalm 108 (107): BÓG NADZIEJĄ SWEGO LUDU – Bohdan Drozdowski, <i>Psalm 108</i>	335
Psalm 109 (108): BIADA PRZEWROTNEMU NIEPRZYJACIELOWI – Roman Brandstaetter, <i>Psalm 109 (108)</i>	336
Psalm 110 (109): CHRYSZTUS KRÓLEM I KAPŁANEM – Franciszek Karpiński, <i>Psalm 109</i>	339
Wojciech Bąk, [<i>Proroctwo Mesjańskie</i>]	340
Psalm 111 (110): WIELKIE DZIEŁA BOŻE – Franciszek Karpiński, <i>Psalm 110</i>	341
Psalm 112 (111): SZCZĘŚCIE BOGOBOJNYCH – Franciszek Karpiński, <i>Psalm 111</i>	342
Psalm 113 (112): BOGU WIELKIEMU I ŁASKAWEMU CHWAŁA – Franciszek Karpiński, <i>Psalm 112</i>	344
Psalm 114 (113A): CUDA BOŻE PRZY WYJŚCIU Z EGIPTU – Franciszek Karpiński, <i>Psalm 113</i>	345
Franciszek Dionizy Kniaźnin, <i>Wyście z Egiptu</i>	345
Ernesto Cardenal, <i>Psalm 113 (114)</i>	346
Psalm 115 (113 B): WIELKOŚĆ PRAWDZIWEGO BOGA – Franciszek Karpiński, <i>Psalm 113</i>	347
Psalm 116 (Wlg: 114–115): DZIĘKCZYNIENIE URATOWANEGO OD ŚMIERCI – Roman Brandstaetter, <i>Psalm 116 (1–9, Wlg 114)</i>	349
Psalm 117 (116): WSZYSTKIE NARODY, CHWALCIE PANA – Franciszek Karpiński: <i>Psalm 116</i>	351
Psalm 118 (117): ŚWIĄTECZNY HYMN DZIĘKCZYNIENIA – ks. Władysław Borowski, <i>Psalm 118 (117)</i>	351
Ewa Skarżyńska, <i>Pieśń świąteczna</i>	354

Psalm 119 (118): DOSKONAŁOŚĆ PRAWA BOŻEGO	
– Czesław Miłosz, <i>Psalm 119</i>	355
Ewa Skarżyńska, <i>Bardziej niż złoto i srebro</i>	365
Psalm 120 (119): PRZECIW ZŁYM JĘZYKOM	
– Leopold Staff, <i>Psalm 119</i>	366
Psalm 121 (120): BÓG CZUWA NAD NAMI	
– Franciszek Karpiński, <i>Psalm 120</i>	367
Psalm 122 (121): W OBLICZU MIASTA ŚWIĘTEGO	
– Franciszek Karpiński, <i>Psalm 121</i>	368
ks. Jerzy K. Dziurzyński, <i>Boże, obdarz Kościół Twój jednością i spokojem</i>	369
Psalm 123 (122): WZGARDZONY LUD UFA SWOJEMU BOGU	
– Roman Brandstaetter, <i>Psalm 123 (122)</i>	370
Mikołaj Sęp-Szarzyński, <i>Pieśń VI na kształt Psalmu CXXIII</i>	371
Psalm 124 (123): BÓG NAS OCALIŁ	
– ks. Henryk Paprocki, <i>Pieśń stopni (Psalm 123)</i>	372
Psalm 125 (124): BÓG OSTOJĄ UFNOŚCI IZRAELA	
– Bohdan Drozdowski, <i>Psalm 125</i>	374
Stanisław Schramm, <i>Psalm 124 (125)</i>	375
Psalm 126 (125): O POPRAWĘ DOLI WYZWOLONEGO LUDU	
– Józef Szujski, <i>Psalm 125</i>	376
Psalm 127 (126): POMYŚLNOŚĆ POCHODZI OD BOGA	
– Franciszek Karpiński, <i>Psalm 126</i>	377
Juliusz Słowacki, [<i>Jeśli ci Pan nie zbuduje domu...</i>]	378
Psalm 128 (127): SZCZĘŚCIE RODZINNE BOGBOJNYCH	
– Jan Kochanowski, <i>Psalm 128</i>	379
Ewa Skarżyńska, <i>Szczęście rodzinne</i>	380
Psalm 129 (128): UCIŚNIONY IZRAEL WZYWA BOŻEJ POMOCY	
– Stanisław Schramm, <i>Psalm 128 (129)</i>	381
Psalm 130 (129): Z OTCHŁANI GRZECHU KU BOŻEMU MIŁOSIERDZIU – Marek Skwarnicki, <i>Psalm 130 (129)</i>	382
Mikołaj Sęp-Szarzyński, <i>Pieśń IV. Psalmu CXXX paraphrasis</i>	383

Kasper Miaskowski, <i>Psalm szósty pokutny</i>	384
ks. Stanisław Ziemiański, <i>Pokładam w Panu ufność mą, zawsze ufam Jego słowu</i>	385
Janusz A. Ihnatowicz, <i>Psalm 130</i>	385
Charles Pierre Baudelaire, <i>De profundis</i>	386
Arnold Słucki, <i>De profundis</i>	387
Psalm 131 (130): SPOCZYNEK W BOGU	
– Janusz A. Ihnatowicz, <i>Pieśń na stopniach Dawida</i>	387
Roman Bąk, <i>Spoczynek w Bogu</i>	388
Roman Bąk, <i>Wiersz dla mojego synka</i>	388
Psalm 132 (131): NA POŚWIĘCENIE ŚWIĄTYNI	
– Franciszek Karpiński, <i>Psalm 131</i>	389
Psalm 133 (132): SZCZĘŚCIE PŁYNĄCE ZE ZGODY	
– Józef Szujski, <i>Psalm 132</i>	391
Dosofoei, <i>Psalm Dawidowy 132</i>	392
Ewa Skarżyńska, <i>Nawet gdy deszcz pada</i>	393
Psalm 134 (133): MODLITWA W ŚWIĄTYNI	
– Bohdan Drozdowski, <i>Psalm 134</i>	393
Psalm 135 (134): CHWALCIE POTEŻNEGO BOGA	
– Jan Kochanowski, <i>Psalm 135</i>	394
Psalm 136 (135): ŁASKA BOŻA	
– Julian Strykowski, [<i>Śpiew Psalmu 136 w wyzwolonej Jerozolimie</i>]	396
Psalm 137 (136): NAD RZEKAMI BABILONU	
– Wiktor Baworowski, <i>Psalm Dawidowy</i>	400
Kornel Ujejski, <i>Super flumina Babylonis</i>	401
Teofil Lenartowicz, <i>Super flumina Babylonis</i>	403
Aleksander Wat, [<i>Z melodii hebrajskich</i>]	404
Franciszek Morawski, <i>Melodya hebrajskia (z Bajrona)</i>	405
Stefan Pomer, <i>Nad rzekami Babilonu</i>	405
św. Jan od Krzyża, <i>Nad rzekami Babilonii</i>	406
Władysław Broniewski, <i>Nad rzekami Babilonu</i>	409
Dawid Sfard, <i>Nie nad rzekami Babilonu</i>	410

Iwan Franko, <i>Niewolniczy lament</i>	411
Maria Konopnicka, <i>In exitu Israel</i>	413
Karol Rosenfeld, <i>Nad wodami Babilonu</i>	415
Hugo Kołłątaj, <i>Napis na wierzbie zwaną Babylonica</i>	416
Psalm 138 (137): DZIĘKCZYNIENIE	
– Jadwiga Stabińska, <i>Psalm 138 (137)</i>	417
Psalm 139 (138): BÓG WSZYSTKO PRZENIKA	
– Józef Szujski, <i>Psalm 138</i>	418
Siostra Imelda, <i>Ty Boże wszystko wiesz</i>	418
Psalm 140 (139): PRZECIWIW PODSTĘPNYM WROGOM	
– Wojciech Bąk, <i>Psalm 139</i>	419
Psalm 141 (140): PRZECIWKO GRZESZNIKOM	
– Roman Brandstaetter, <i>Psalm 141 (140)</i>	420
Psalm 142 (141): BÓG MOJĄ UCIECZKĄ	
– ks. Wiesław Kądziera, <i>Psalm 142 (141)</i>	422
Wiktor Zaleski, <i>Parafraza</i>	423
Psalm 143 (142): MODLITWA GRZESZNIKA	
– Leopold Staff, <i>Psalm 142</i>	424
Psalm 144 (143): MODLITWA KRÓLA ZA NARÓD	
– Anna Kamińska, <i>Psalm 144</i>	425
Psalm 145 (144): WIELKOŚĆ I DOBROĆ BOGA	
– ks. Henryk Paprocki, <i>Chwała Dawidowi</i>	427
Psalm 146 (145): SZCZĘŚLIWY, KTO UFA BOGU	
– Leopold Staff, <i>Psalm 145</i>	432
Roman Brandstaetter, <i>Psalm 146 (145)</i>	433
Stanisław Schramm, <i>Psalm 145 (146)</i>	434
Psalm 147 (Wlg: 146–147): HYMN DZIĘKCZYNNY OCALONEGO LUDU	
– Franciszek Karpiński, <i>Psalm 146</i>	436
Franciszek Karpiński, <i>Psalm 147</i>	437
Psalm 148: NIEBIOŚCIA I ZIEMIO, CHWALCIE PANA	
– ks. Franciszek K. Głódkiwicz, <i>Chwalcie Pana wszyscy</i>	438
Ewa Skarżyńska, <i>Chwalcie Pana</i>	439

Psalm 149: POSŁANNICTWO IZRAELA – Wojciech Bąk, <i>Psalm 149</i> ...	440
Syska Agnieszka, <i>Psalm 149</i>	441
ks. Zbigniew Piasecki, <i>Śpiewajcie Panu pieśń nową</i>	441
Psalm 150: ALLELUJA – Roman Brandstaetter, <i>Psalm 150</i>	442
Jan Kochanowski, <i>Psalm 150</i>	442
Autorzy	444
Bibliografia	454
Indeks osobowy	461
Indeks miejsc, narodów i postaci biblijnych	465
Indeks biblijny	468

Książki wydane w serii
DAIMONION

1. *Aktualność Kierkegaarda. W 150 rocznicę śmierci myśliciela z Kopenhagi.* Praca zbiorowa (2006)
2. K. Ajdukiewicz, *Zagadnienia i kierunki filozofii* (2003)
3. K. Albert, *Wprowadzenie do filozoficznej mistyki*, tłum. Józef Marzęcki (2002)
4. E. Angehrn, *Filozofia dziejów*, tłum. Józef Marzęcki (2007)
5. Bureau, W. Schubring, Ch. Furer-Haimendorf, *Buddyzm-dżinizm-religie ludów pierwotnych*, tłum. Józef Marzęcki (2003)
6. W. Beierwaltes, *Platonizm w chrześcijaństwie*, tłum. Piotr Domański (2003)
7. H. Benisz, *Schopenhauer-Nietzsche-Heidegger. Fundamentalne kwestie filozofii życia* (2015)
8. L. Bierdiajew, *Zawód: żona filozofa*, tłum. Henryk Paprocki (2005)
9. M. Bierdiajew, *Autobiografia filozoficzna*, tłum. Henryk Paprocki (2002)
10. T. Bilikiewicz, *Embriologia w epoce baroku i rokoko*, tłum. Artur Koterski (2024)
11. E. Cassirer, *O teorii względności Einsteina. Studium z teorii poznania*, tłum. Przemysław Parszutowicz (2006)
12. M. Chaberek OP, *Święty Tomasz z Akwinu a ewolucja* (2019)
13. M.-D. Chenu OP, *Wstęp do filozofii św. Tomasza z Akwinu*, tłum. Hanna Rosnerowa (2001)
14. M. Conche, *Filozofować w nieskończoność*, tłum. Patrycja Bobowska-Nastarzewska (2007)
15. E. Coreth, P. Ehlen, G. Haeffner, F. Ricken, *Filozofia XX wieku*, tłum. Marian Kalinowski (2004)
16. E. Coreth, P. Ehlen, J. Schmidt, *Filozofia XIX wieku*, tłum. Piotr Gwiazdecki (2006)
17. E. Coreth, H. Schöndorf, *Filozofia XVII i XVIII wieku*, tłum. Piotr Gwiazdecki (2006)

18. T. Crisp, M. Loux, *Współczesne wprowadzenie do metafizyki*, tłum. Adam Grzeliński, Rafał Michalski, Krzysztof Wawrzonkowski (2022)
19. T. Czeżowski, *O metafizyce, jej kierunkach i zagadnieniach* (2004)
20. B. Dembiński, *Późny Platon i Stara Akademia* (2010)
21. B. Dembiński, *Stara Akademia Platona. W początkach epoki hellenistycznej (ostatni okres)* (2018)
22. J. Domański, „Scholastyczne” i „humanistyczne” pojęcie filozofii (2005)
23. J. Domański, *Tekst jako uobecnienie. Szkic z dziejów myśli o piśmie i książce* (2002)
24. R. Flacelière, *Historia literatury greckiej*, tłum. Piotr Sobczak (2004)
25. N. Frye, *Straszliwa Symetria. Studium twórczości Williama Blake’a*, tłum. Michał Krawczyk (2022)
26. H.-G. Gadamer, *Idea dobra w dyskusji pomiędzy Platonem i Arystotelesem*, tłum. Zbigniew Nerczuk (2002)
27. J. Galarowicz, *Blask godności. O etyce Karola Wojtyły i nie tylko* (2005)
28. J. Galarowicz, *Być ziarnem pszenicznym. Nowa książeczka o człowieku* (2006)
29. J. Galarowicz, *Człowiek jest osobą. Podstawy antropologii filozoficznej Karola Wojtyły* (2000)
30. J. Galarowicz, *Szczęście na manowcach. Liberalizm-hedonizm-selfizm* (2017)
31. J. Galarowicz, *Wojtyła-Tischner, kapłaństwo i myślenie oraz inne eseje* (2016)
32. J. Galarowicz, *Wprowadzenie do antropologii filozoficznej. Ujęcie fenomenologiczno-personalistyczne* (2017)
33. W. Galewicz, *Odpowiedzialność i sprawiedliwość w etyce Arystotelesa* (2019)
34. W. Galewicz, *Studia z klasycznej etyki greckiej* (2020)
35. A. Górnisiewicz, *Nowoczesność, nihilizm, polityka. Wokół myśli Karla Löwitha* (2014)
36. R. Groń, „Spór o Aelreda”. *W poszukiwaniu prawdziwego oblicza Aelreda z Rievaulx* (2005)
37. A. Grzegorzczak, *Źródła sensu w humanistyce* (2018)
38. J. Grzybowski, *Byt, Tożsamość, Naród. Próba wyjaśnienia formuły „tożsamość narodowa” w perspektywie metafizyki* (2012)
39. J. Grzybowski, *Miecz i Pastorał. Filozoficzny uniwersalizm sporu o charakter władzy. Tomasz z Akwinu i Dante Alighieri* (2006)
40. K. Gurczyńska-Sady, W. Sady, *Wielcy filozofowie współczesności* (2012)

41. J. Gwiazdecka, *Etyka Platona. O formie platońskiej refleksji moralnej* (2003)
42. P. Hadot, *Plotyn albo prostota spojrzenia*, tłum. Patrycja Bobowska (2004)
43. P. Hadot, *Twierdza wewnętrzna. Wstęp do „Rozmyślań” Marka Aureliusza*, tłum. Piotr Domański (2004)
44. R. Heinzmann, *Filozofia średniowiecza*, tłum. Piotr Domański (1999)
45. W. Herman, *Polska-Dania: Na pograniczu dwóch kultur. Punkty przecięcia. (Z notatnika i wspomnień reżysera)* (2020)
46. S. Janeczek, *Filozofia-nauka-religia. Studia i szkice z dziejów kultury intelektualnej* (2018)
47. K. Jaspers, *Kant*, tłum. Mirosław Żelazny (2023)
48. G. Jura, *Filozofia zamachu stanu w XXI wieku* (2013)
49. *Kierkegaard, czyli Mowy na piątkowym zebraniu dla wspólnie pogrzebanych*. Praca zbiorowa (2019)
50. A. Kijewska, *Filozof i jego muzy. Antropologia Boecjusza – jej źródła i recepcja* (2011)
51. A. Kijewska, *Metafizyczna odyseja. Filozofia Jana Szkota Eriugeny* (2023)
52. W. Julian Korab-Karpowicz, *Historia filozofii politycznej. (Od Tukidydesa do Locke’a)* (2010)
53. R. Kuliniak, M. Pandura, *Jestem filozofem świata. Roman Witold Ingarden (1893–1970), część I: lata 1893–1938* (2019)
54. R. Kuliniak, M. Pandura, *Jestem filozofem świata. Roman Witold Ingarden (1893–1970), część II: lata 1939–1970* (2020)
55. R. Kuliniak, M. Pandura, Ł. Ratajczak, *Filozofia po ciemnej stronie mocy. Krucjaty marksistów i komunistów polskich przeciwko Lwowskiej Szkole Filozoficznej Kazimierza Twardowskiego, cz. I: lata 1945–1951* (2018)
56. R. Kuliniak, M. Pandura, Ł. Ratajczak, *Filozofia po ciemnej stronie mocy. Krucjaty marksistów i komunistów polskich przeciwko Lwowskiej Szkole Filozoficznej Kazimierza Twardowskiego, cz. II: Problem reformy szkolnictwa wyższego w świetle partyjnej ofensywy ideologicznej* (2019)
57. R. Kuliniak, M. Pandura, Ł. Ratajczak, *Filozofia po ciemnej stronie mocy. Krucjaty marksistów i komunistów polskich przeciwko Lwowskiej Szkole Filozoficznej Kazimierza Twardowskiego, cz. III: Ostateczne starcie* (2021)
58. R. Kuliniak, M. Pandura, *Lwowskie Seminarium Arystotelesowskie Romana Witolda Ingardena z lat 1937–1938* (2020)
59. R. Kuliniak, M. Pandura, *Roman Witold Ingarden we Wrocławiu. Zapomniana historia Uniwersytetu Wrocławskiego z 1945 roku* (2020)

60. *Kwiatki Świętego Franciszka oraz Reguły i Testament*, tłum. Leopold Staff i Kajetan Ambrożkiewicz OFM Cap. (2003)
61. D. Leszczyna, *Hegel w Hiszpanii. Od szkoły sewilskiej do szkoły madryckiej* (2017)
62. A. Lisak, *Fenomen, logos, eidos. Język w fenomenologii Edmunda Husserla* (2024)
63. M. Loux, *Substancja i atrybut. Studium z ontologii*, tłum. Tomasz Siczkowski (2022)
64. W. Lowrie, *Kierkegaard*, tłum. Jacek A. Prokopski (2011)
65. K. Löwith, *Historia powszechna i dzieje zbawienia*, tłum. Józef Marzęcki (2002)
66. M. Łagosz, *O świadomości. Fenomenologia zjawisk umysłowych* (2016)
67. S. Łojek, *Obrona Nietzschego. Rzecz o odpowiedzialności* (2002)
68. M. Łoski, *Historia filozofii rosyjskiej*, tłum. Henryk Paprocki (2000)
69. H. Majkrzak, *Doktor doktorów. Święty Tomasz z Akwinu* (2012)
70. T. Mazur, *Kapryśni bogowie Sokratesa. Człowiek i świat wartości w tradycji filozofii zachodniej* (2008)
71. R. MacInerney, *Zagadnienie etyki chrześcijańskiej*, tłum. Ryszard Mordarski (2004)
72. M. Miniszewski, *Architektura zła. Wyjątkowość Holocaustu jako problem filozoficzny* (2012)
73. T. Mróz, *Platon w Polsce. Typy recepcji- autorzy-problemy* (2012)
74. R. Pastwa, *Bioetyka. W imię postępu i przetrwania* (2015)
75. H. Plessner, *Śmiech i płacz. Badania nad granicami ludzkiego poznania*, tłum. Zbigniew Nerczuk i Agata Zwolińska (2003)
76. R. A. Podgórski, *Idee i wartości w europejskim dziedzictwie aksjologicznym* (2023)
77. J. A. Prokopski, *Egzystencja i tragizm. Dialektyka ludzkiej skończoności* (2007)
78. J. A. Prokopski, *Hegel-Kierkegaard. Filozoficzno-teologiczna kontrowersja. Krytyczny komentarz do głównych dzieł* (2022)
79. F. Ricken, *Etyka ogólna*, tłum. Piotr Domański (2001)
80. F. Ricken, *Filozofia religii*, tłum. Piotr Domański (2007)
81. E. Rohde, *Psyche. Kult duszy i wiara w nieśmiertelność starożytnych Greków*, tłum. Jerzy Korpanty (2008)
82. W. Sady, *Dzieje religii, filozofii i nauki. (Od Talesa z Miletu do Mahometa)* (2010)

83. W. Sady, *Dzieje religii, filozofii i nauki. Od Eriugeny do Mikołaja z Kuzy* (2014)
84. W. Sady, *Dzieje religii, filozofii i nauki. Od Picco della Mirandola do Miguela Serveta* (2013)
85. W. Sady, *Dzieje religii, filozofii i nauki: od soboru trydenckiego do Kartezjusza* (2023)
86. B. Scherer, *Buddyzm*, tłum. Grzegorz Kuśnierz (2009)
87. J. Schmidt, *Teologia filozoficzna*, tłum. Piotr Domański (2006)
88. R. Scruton, *Dialogi ksantypiczne*, tłum. Wojciech Nowicki (2006)
89. W. Seńko, *Jak rozumieć filozofię średniowieczną* (2001)
90. M. Starowieyski, *Biblia pisarzy*, t. 1: *Biblio, Ojczyzna moja...* (2024)
91. M. Starowieyski, *Biblia pisarzy*, t. 4: *Psalterz pisarzy* (2024)
92. L. Strauss, *Jerozolima i Ateny i inne eseje z filozofii politycznej*, tłum. Ryszard Mordarski (2012)
93. T. Szarek, *Alvin Plantinga i spory o istnienie Boga* (2015)
94. S. Szary, *Człowiek – podmiot dramatu. Antropologiczne aspekty filozofii dramatu Józefa Tischnera* (2005)
95. T. A. Szlezak, *O nowej interpretacji platońskich dialogów*, tłum. Piotr Domański (2005)
96. W. Szumowski, *Filozofia medycyny* (2007)
97. W. Szumowski, *Historia medycyny filozoficznie ujęta* (2008)
98. A. Szwed, *Fideizm Kalwina i bunt angielskich racjonalistów. Wpływ fideizmu kalwińskiego na powstanie i rozwój racjonalnej teologii naturalnej u wybranych myślicieli angielskich XVII i XVIII wieku* (2016)
99. A. Szwed, *Między wolnością a prawdą egzystencji. Studium myśli Sorena Kierkegarda* (1999)
100. A. Szwed, *Rozum wobec chrześcijańskiego Objawienia. Kant, Hegel, Kierkegaard* (2011)
101. A. Szwed, *Szkice o Kierkegardzie i nie tylko...* (2015)
102. *Święty Tomasz teolog. Wybór studiów*. Praca zbiorowa (2005)
103. J.-P. Torrell, *Święty Tomasz – człowiek i dzieło*, tłum. Agnieszka Kuryś (2008)
104. *W kręgu Kierkegarda*. Praca zbiorowa (2014)
105. E. Walerich, *Trwanie i utrwalanie. Problem poznania intelektualnego w filozofii Henriego Bergsona* (2022)
106. B. Żukowski, *Esse est percipi? Metafizyka idei Georgea Berkeleyya* (2012)